

חוס = ההכנסה הרג

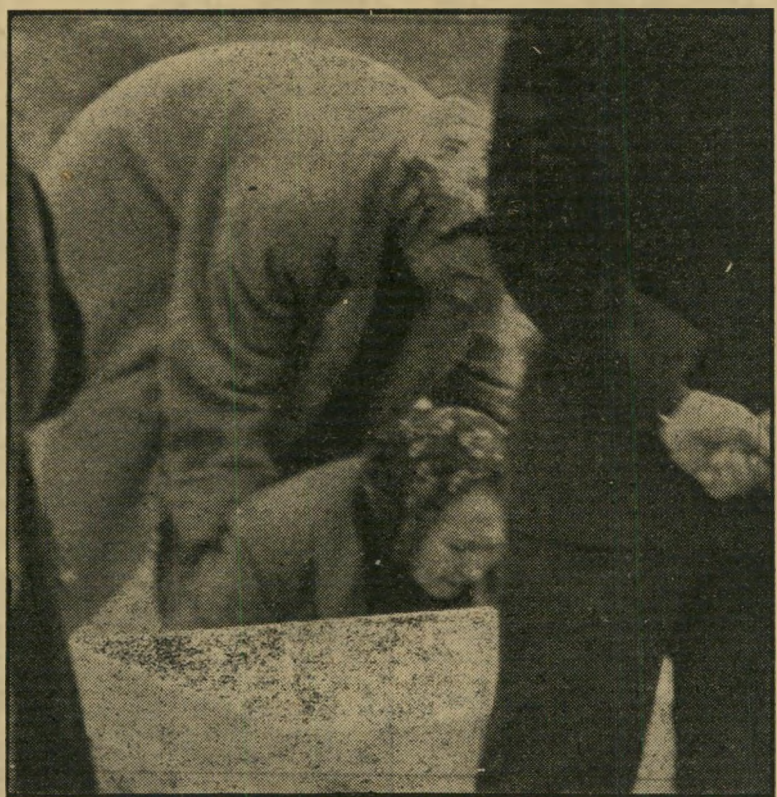
קבוצה קטנה ופאתטית ליד קבר חדש - בנו של לובניצ'י אומר קדיש לזכר אביו

לנו דברים שקורים בחיים. אבל אף פעם לא היו לנו סגודלים ולא ענינים עם עתה-נות ותלונות, ועוד כל מיני שערוריות. מאז שאבא עלה לארץ לפני 25 שנה, היתה לו נגריה קטנה ברחוב אגריפס בירושלים, מול קולנוע עדן. הוא היה עובד קשה כדי לדאוג לנו. אבל למרות כל דאגות הפרנסה והבעיות, כולם יודעים שאצלנו בבית היה תמיד הכל בסדר. פה לא התרגזו ולא הרימו את הקול ולא שברו כוסות. אבא שלי דאג שהאווירה תהיה טובה.

הוא גם לא רצה הרבה מן החיים שלו. אנחנו משפחה מסורתית, והנחת העיקרית של אבי היתה כשהיו מדליקים נרות, או כשהייתי בא עם אשתי לאכול אצלו ואצל אמי ארוחת-צהרים. יותר מזה הוא לא רצה. היה עוד דבר שגרם לו נחת: הוא היה אוהב לספר לנו על מעשיו בפולניה, איך התמחה בנגרות — ואיך בשנת 1929 ביקר אצלו בפולניה אברהם קריניצ'י. אבי רצה אז לעלות לארץ, אבל בגלל כל מיני סיבות משפחתיות, דחה את העליה בשש שנים. כל הדברים שגרמו לאבי נחת לא עלו הרבה כסף. הוא היה אדם צנוע בדרישותיו. בגלל זה היה יכול לאפשר לעצמו לעבוד בשנים האחרונות לא כל השבוע. היה עובד שלו-שה או ארבעה ימים. רק כשהיתה עבודה דחופה, היה עובד כל השבוע. תמיד היה אומר לנו: "למה לי לעבוד יותר מזה? מי צריך להתעשר? ברוך-השם, מה שנתן לנו אלוהים מספיק לפרנסה ב' כבוד'."

כל חייו היה אדם בריא. אני לא זוכר אף פעם אחת שרופא ביקר אצלנו בבית. ואף פעם לא דיברו גם על קופת-חולים או על שמירת הבריאות. אצלנו במשפחה אין חולים. לא היו גם ענינים מסחריים שהרגינו מישהו. אבא שלי לא היה מתמקד עם סוחר, או לקוח. תיקף כשהקימו את המדינה הוא הלך אל משרד מסי-הכנסה ואמר להם: "פתחו לי תיק. אני רוצה לדעת כמה אני חייב, ולשלם את הכסף. לא רוצה ש' יהיו לי ענינים ואני אתחיל לסחוב את החובות, ולשלם כל פעם בעד שנת-שישמה מלפני חמש שנים."

ובאמת ככה זה היה כל השנים, עד עכשיו. לא חשוב אם המצב אצלנו בנגריה היה טוב או רע, אם היו קלינטים או שלא היו, אבא שלי תמיד דאג לתשלום המס. בומן, הוא לא קנה לבית שום דבר חדש, וגם לא החליף או תיקן משהו, עד שלא גמר את כל תשלומיו למסי-ההכנסה. זה אולי לא כליכך חשוב, אבל זאת עובדה שלאבא שלי היו מספיק הודמניות להרויח מן הצד. ביחוד בתקופת הצנע, כשיה מחסור בכל מיני עצים וחומרים אח-

האשה המת'יכחת

היא נחה לובניצ'קי, שהשתתחה על הקבר המוסתר מאחורי המצבה. הנוכחים נשאלו קפואים במקור מס למשמע זעקות כאבה. בתה היתה היחידה שהתקרבה אליה, ניסתה לשווא להרימה.

נגיש לחדר מספר 18, מצא על השולחן ספלון קפה תורכי. הגבר שחורה-שיער, ה' נוהג לשוחח באדיבות, הריק את מאפרתו המלאה בדליסיגרות, התבונן בשקט ב' תיקו של אחד הגישומים, שחיכה במסדרון הארוך של הבנין הירושלמי המפורסם. מתחת למכשיר הטלפון מצא רטן קטע מיומן חרות, העתון היחיד שהעז להפר את קשרה-שתיקה סביב נסיבות מותו המזור של יצחק לובניצ'קי, ושפירסם ידיעה על כך. הסביר עוזרו של מנהל מסי-הכנסה ביי-רושלים לכתב העולם הזה, כשחיוך נסוך על פניו: "אחרי שקראנו את הידיעה ב' חרות, שלובניצ'קי מת בגלל חקירה במסי-הכנסה, לא רצינו שתהיינה אי-הבנות. שלחנו מכתב לממונה על הכנסות-המדינה, והסי-ברנו כי יחס חוקרינו לנפטר לא היה שונה מן היחס לכל גישום עצמאי אחר של מסי-

יצחק שלי, אתה לא מתו" פילחה צהזה חנוקה את חלל בית-הקברות הירושלמי בגבעת-שאול. "אוי בוא, בוא!" הייתה אלמנה נואשת על רגביה-העפר הסלי-עיים של הריי-הודה. "צא אלי, אלי!" הש-תרוחה על הקבר.

פיה של האשה קמוטת-הפנים רעד. קצף עלה בשפתיה השסועות. עיניה הירוקות ננעצו בהבעה קפואה בקצה-הקבר, שהיה מוקף אבנים אפורות. נשימתה הלכה וקשתה. היא נשכבה על האדמה ודפקה את ראשה על אחת האבנים החדות. "אני באה אליך, מה יש לי לעשות בלעדיך? אין לי חיים! מתו כל החיים!" יבבה חרישית, נצמדה אל האדמה החומה-כהירה, שכיסתה את ארון בעלה המת. "אני רוצה לראות אותך!" צרחה בקול משונה, שהדו הרעיד את העמק. סועלי בית-הקברות, הרגילים למחונות-זועה מסוג זה, הפסיקו לכרות קברים חדשים. הם קפאו על מקומם, לא מחו את סיפוח-הגשם הגדולות, שירדו על פניהם. קרובי-המשפחה המעטים, שעלו עם האל-מנה ובניה לבקר את קבר אביהם ביום השביעי למותו, התאבנו.

"מת, מת, יצחק שלי!" צחקה נחה לוב-ניצקי, האלמנה בת ה-61, בקול היסטורי ש' הלך והצטרד. "לא!" "גש אליה," לחש נהג-המונית, שחיכה עם מכוניתו למשפחה, לאחד הפועלים. "אין לי דם," השיב. "אני מפחד שהיא תמות לי בידיים."

"מה עשית להם?" רעדה האשה ההיס-טורית. "מדוע זה קרה דהקא לך, יצחק שלי? ספר לי, ספר לי!" בנה דויד, עטור זקן שחור, הביט באמו ולא ראה אותה. בעיניו נצצו דמעות. "ית גדל ויתקדש שמיא רבא," פלט מפיו ב' היגיו מאונס את התפילה — ולפתע זעק: "מסי-הכנסה, מסי-הכנסה! החזירו לי אבא!" שני גברים תפסו בורעו. דויד גבה-ה' קומה קימט את מצחו. "החזירו את אבא! מסי-הכנסה, איפה אבא?"

שלושה בכנין "ג'נראלי"

ותה שעה לא זכר איש מפקידי מסי-הכנסה את לובניצ'קי. לא היה להם פנאי. משך רטן, עוזר מנהל מסי-הכנסה, ישב בחדר מספר 15 בבנין ג'נראלי. הוא הש' תעשע בספר הטלפונים, הביט דרך החלון האחורי לרחוב יפו. מזכירתו, חייכנית וממושקפת, ניהלה שי-חה ארוכה עם חברתה. "אני לא מבינה מדוע שושנה עוד לא שלחה שום מברק," העירה כבדות-פה, "היא הגיעה לנמל ניו-יורק כבר ביום השני." יורק כבר ביום השני. רטן לא חיכה לסיום השיחה. בשלחה